

Llawlyfr Geirfa a Chynnydd
Athrawon a Theuluoedd

*Family and Teacher Vocabulary
and Progress Handbook*

Asesu Cynnydd: Canllawiau

Rydym yn uned darpariaeth drochi hwyr yn helpu dysgwyr sy'n dechrau addysg cyfrwng Cymraeg yn ddiweddarach (o 7-11 oed) a disgyblion nad oedd y Gymraeg efallai'n rhan o'u trefn feunyddiol, i ennill y sgiliau a'r hyder sydd eu hangen i barhau â'u dysgu trwy Gymraeg. Yn gyffredinol, bydd plant yn ymuno â'r uned am gyfnod dysgu dwys o tua 12 wythnos cyn mynd trwy gyfnod o integreiddio a phontio i leoliadau prif-ffrwd cyfrwng Cymraeg yn Nhorfaen. Mae ein enw, 'Carreg Lam', yn meddwl 'stepping stone' yn Saesneg oherwydd rydym yn bont i ddyfodol dwyieithog ar gyfer pob disgybl.

Ein Hasesiadau

Bob wythnos, rydym yn asesu cynnydd plant yn erbyn geirfa allweddol mewn 6 chategori gwahanol. Er enghraifft, yn Uned 3: Y Caffi, rydym yn asesu'r setiau canlynol o eirfa i dracio caffael iaith:

1. Geirfa'r Caffi
2. Geirfa Ffrwythau, Llysiau a Bwyd Cyffredinol
3. Geirfa Coginio
4. Geirfa Wynebaw
5. Geirfa Mathemategol ac Arian
6. Geirfa Maint

Termau Asesu

Pan fyddwn yn asesu pob set o eirfa, rydym yn defnyddio pedwar term i'n helpu ni i ddeall sgiliau iaith plentyn eich plentyn. Rydym yn parhau i gefnogi eich plentyn gyda phob set o batrymau iaith a geirfa nes iddynt gyrraedd 'gwreiddio'. Dyma dabl sy'n amlinellu'r hyn a olygwn wrth bob tymor:

Term	Ystyr
Yn Ymddangos	Mae eich plentyn yn dechrau defnyddio'r iaith hon. Mae angen cymorth neu anogaeth arnynt i allu defnyddio'r iaith.
Yn Datblygu	Mae'ch plentyn yn dod yn fwy hyderus gyda'r iaith hon gyda ychydig o anogaeth neu mae'n magu hyder ac yn dod yn fwy annibynnol yn ei defnydd.
Yn Gadarn	Gall eich plentyn ddefnyddio'r iaith hon yn annibynnol.
Wedi Gwreiddio'n Llawn	Gall eich plentyn ddefnyddio'r eirfa hon yn hyderus, heb gymorth, mewn amrywiaeth o gyd-destunau gwahanol (fel mewn gwahanol bynciau).

Assessing Progress: A Guide

We are a late immersion provision unit set up to help learners entering Welsh-medium education at a later stage (between 7-11) and pupils for whom Welsh may not have been part of their daily routine, to gain the skills and confidence needed to continue their learning through Welsh. Children generally will join the unit for an intense learning period of approximately 12 weeks before then undergoing a period of transitioned integration into Welsh-language main stream settings within Torfaen. Our name, 'Carreg Lam', means stepping stone because we are a bridge into a new bilingual future for every pupil.

Our Assessments

Each week, we assess the progress of children against key vocabulary in 6 different categories. For instance, in Unit 3: The Café, we assess the following sets of vocabulary to track language acquisition:

1. Vocabulary of the Café
2. General Fruit, Vegetable and Food Vocabulary
3. Cooking Vocabulary
4. Vocabulary of the Face
5. Mathematical Vocabulary and Money
6. Size Vocabulary

Assessment Terms

When we assess each set of vocabulary, we use four terms to help us understand your child's language skills. We continue supporting your child with each set of language patterns and vocabulary until they reach 'embedded'. Here is a table outlining what we mean by each term:

Term	Meaning
Emerging	Your child is beginning to use this language. They need support or prompting to be able to use the language.
Developing	Your child is becoming more confident with this language with a little prompting or they are growing in confidence and becoming more independent in its use.
Secure	Your child can use this language independently.
Embedded	Your child can use this vocabulary confidently, without support, in a variety of different contexts (such as in different subjects).

Uned 1: Wythnos Rhagarweiniol

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Beth yw dy enw di?/ Fy enw i yw.
- Ga'i ... os gwelwch chi'n dda?
- Diolch/ dim diolch
- Pa liw ydy'r...?
- Dyma...
- Rhifau 1-20
- Lliwiau
- Mae gen i...Does gen i ddim
- Dewch / Eisteddych / Sefwch / Codwch / Gwrandewch / Edrychwch.
- Rydw i wedi gorffen.

Cyfarchion / Greetings

- Bore da
- Prynawn da
- Hwyl fawr

Gerifa Manylion Personol / Personal Information Vocabulary

- Sut wyt ti? Rydw i'n hapus, trist, cyffrous, ofnus, poeni, crac, blinedig, wedi blino, rhwystredig
- Beth yw dy enw di? / Fy enw i yw...
- Faint ydy dy oed di? Rwy'n ... oed.
- Ble rwy'ti'n byw?/ Rydw i'n byw yng Nghymru, ym Mlaenafon, yng Nghwmbrân, ym Mhont-y-pŵl.
- Pwy sy'n byw yn y tŷ? Mae mam, llysfam, dad, llystad, brawd, llysfrawd, chwaer, llysfam, nain, taid, ewythr, modryb, cefnder, cyfnither
- Oes gen ti frawd? Oes gen ti chwaer?/ Mae gen i... Does gen i ddim...
- Wyneb, trwyn, ceg, llygaid, clustiau, gwallt
- Pa liw gwallt / llygaid sydd gen ti? Mae gen i ...

Unit 1: Introductory Week

Geirfa Mynegi Anghenion a Iaith Achylusol / Vocabulary Expressing Needs and Incidental Language

- Ga i..., Ga'i fynd i'r tŷ bach?, Ga'i help os gwelwch yn dda?
- Beth sydd gen ti? Mae gen i... / Does gen i...
- Mae'n amser tacluso / egwyl / cinio / mynd adref.
- Sut mae'r tywydd? Mae hi'n heulog, bwrw glaw, niwlog, wyntog, stormus, gymylog, heulog a chymylog, bwrw eira.
- Sawl plentyn sydd eisiau cinio, brechdanau, pasta? /Mae... eisiau
- Beth gest ti i frecwast, cinio? Ces i... / Ces i ddim... tost, grawnfwyd, crempog, bacwn ac wy, iogwrt, ffrwythau, waffl, bar brecwast
- Pwy sydd ar flaen y rhes? Mae... ar flaen y rhes

Gorchmynion / Commands

- Dywedwch ar fy ôl i.
- Cer i nôl dy got / fag.
- Tacluswch
- Dewch i mewn, Dewch yma!, Dewch i eistedd.
- Ewch! / Cer!
- Ewch yn ôl.
- Eisteddwch, Ysgrifennwch, Edrychwch, Darllenwch, Gwrandewch, Atebwch, Codwch, Sefwch
- Byddwch yn ofalus / Bydd yn ofalus!

Dyddiau'r Wythnos / Days of the Week

- Pa ddiwrnod ydy hi heddiw? Mae hi'n ddydd... heddiw.
- Pa ddiwrnod oedd hi ddoe? Roedd hi'n ddydd... ddoe.
- Pa ddiwrnod fydd hi yfory? Bydd hi'n ddydd... yfory.

Geirfa Mathemategol (1) / Mathematical Vocabulary (1)

- Rhifau 1-20
- Mawr / Bach
- Centimetrau
- Metrau
- Adio
- Tynnu
- Tablau
- Rhannu
- Lluosi

Uned 2: Y Parc

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Beth sydd yn y...? Mae ... yn y ...
- Oes... yn y ...? Oes, mae... yn y ... / Nac oes, does dim... yn y ...
- Ble mae...
- Ydy tedi ar ben, o dan, uwchben, o flaen, ar bwys, tu ôl y ...?
- Rwy'n gallu...
- Rwy'n hoffi...
- Rydw i eisiau...
- Beth mae... yn gwneud...? Mae... yn... (berfau).

Geirfa'r Parc / Vocabulary of the Park

- llithren, siglen, si-so, chwyrligwgan, siglen, ffr m ddringo, pwll tywod
- Beth sydd yn y parc? /Mae...yn y parc.
- Oes siglen ...yn y parc? Oes mae ...yn y parc/Nac oes does dim... yn y parc.
- Gai'i fynd i'r parc? Ga'i chwarae...?

Berfau / Verbs

- Nôl a 'mlaen, lan a lawr , troi a throi
- Rwy'n gallu/ Dwi ddim yn gallu...
- clapio, paentio, ysgrifennu, sibrwd, dawnsio, rhedeg, sgipio, darllen, bwyta, golchi, cuddio, ymlacio, ymestyn, rhannu, yfed, hercian, cicio, dringo, codi pwysau, gweiddi, neidio, gyrru beic, siarad, cerdded, chwarae pêl
- Beth wyt ti'n gwneud? Rwy'n ...
- Beth mae... yn gwneud? Mae ... yn...(berfau)
- Beth mae e'n/hí'n gwneud?/ Mae e'n... / Mae hí'n...
- Beth wyt ti'n gwneud pan rwy'ti'n codi yn y bore? Beth wyt ti'n gwneud ar ôl mynd adref o'r ysgol?

Unit 2: The Park

Arddodiaid / Preposition	Gerifa Mathemategol (2) / Mathematical Vocabulary (2)
<ul style="list-style-type: none">• Ble mae tedi?/Mae tedi ar ben, o dan, uwchben, o flaen, ar bwys, tu ôl y ...• Ydy tedi ar ben, o dan, uwchben, o flaen, ar bwys, tu ôl y ...?• Ydy, mae tedi... / Nac ydy, dydy tedi ddim...	<ul style="list-style-type: none">• Siapiau 2D. Triogl, sgwir, cylch, petryal, hanner cylch, hirgrwn, pentagon, hecsagon, diemwnt• Sawl un sydd ar ôl? Faint yn fwy sydd angen?• Iaith Safle ar ben, o dan, uwchben, o flaen, ar bwys, tu ôl• Trefnolion: Cyntaf, ail, trydydd, pedwerydd, pumed, chweched, seithfed, wythfed, nawfed, degfed.

Geirfa Bwyd a Phicnic / Vocabulary of Food and Picnics	Geirfa Teganau yn yr Hen Ddyddiau / Vocabulary of Toys in the Old Days
<ul style="list-style-type: none">• Beth sydd yn y farged? /Mae... yn y farged• Ffrwythau: Afal, gellygen, banana, oren, mefus, grawnwin, pinafal• Diodydd: Dŵr, lemonêd, sudd oren, sudd afal, llaeth• Bwydydd Picnic: Cacen, brechdan, ham, caws, jam, bisged, tiwna, creision, rôl selsig• Dillad: Het, crys t, siorts, sbectol haul, crys, trowsus, ffrog, sgert, siaced, cot, menig, sgarff, fest, sanau, bag, esgidiau ymarfer• Adnoddau picnic: Blanced, basged, clustog, cyllell, fforc, cwpan, llwy, bowlen, plât	<ul style="list-style-type: none">• Teganau: ceffyl, yo-yo, cwch, dol, top troi, cwpan a ph l• Hen/newydd• Amser maith yn ôl• Yn yr hen ddyddiau• Roedd y plant yn chwarae gyda...• Doed teganau ddim• Roedd y teganau wedi'u gwneud allan o bren.

Uned 3: Y Caffi

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Wyt ti'n hoffi...? / Rydw i'n hoffi... / Dydw i ddim yn hoffi...
- Wyt ti eisiau...? / Rydw i eisiau... / Dydw i ddim eisiau...
- Mae angen...
- Cysyllteiriau: yna, wedyn, nesaf)
- Ces i
- Dyddiau'r Wythnos

Geirfa'r Caffi / Vocabulary of the Café

- Wyt ti'n hoffi? / Rydw i'n hoffi... / Dydw i ddim yn hoffi...
- Mae'n gas gen i, Rwy'n dwlu ar, Dwi wrth fy modd...
- Wyt ti eisiau...? / Ydw, rydw eisiau.../Nac ydw, dydw i ddim eisiau...
- Wyt ti eisiau pítsa neu gacen cyfan? Wyt ti eisiau 1 cyfan, hanner, chwarter, traean?
- Wyt ti eisiau mwy/llai?
- Dyma ti
- Beth sydd gen ti?
- Mae gen i... / Does gen i ddim...
- Ga'i...
- Diolch yn fawr.
- Es i, cerddais, yfais, ces i
- Oes gen ti... yn y caffi? / Oes, mae gen i... / Nac oes, does gen i ddim...

Geirfa Ffrwythau, Llysiau a Bwyd Cyffredinol / General Fruit, Vegetable and Food Vocabulary

- Diodydd: Te, coffi, siocled poeth, d wr, ysgytlaeth
- Bwyd caffi : Cacen, bisged, siocled, creision, pítsa, sglodion, byrgyr, selsig, ffa, menyn, pysgod, bacwn, tost,
- Llysiau: ciwcymbr, madarch, tomato, moron, brocoli, letys, seleri, pupryn, pys. tatws
- Ffrwythau: Afal, gellygen, banana, oren, mefus, grawnwin, pinafal

Unit 3: The Café

Geirfa Coginio / Cooking Vocabulary

- Yn gyntaf / wedyn / yna / nesaf / yn olaf
- Cymysgwch, arllwyswch, ychwanegwch, rhowch, torrwyd, gwisgwch, golchwch, casglwch, mesurwch, bwytwch
- Toes, saws tomato, pinafal, ham, pupryn, pepperoni, caws, corn melys

Geirfa Wyneb / Vocabulary of the Face

- Llygaid, trwyn, ceg, dannedd, gwallt, clust
- Beth sydd ar goll?

Geirfa Mathemategol (3) ac Arian / Mathematical Vocabulary (3) and Money

- Rhifau 1-100
- Un yn fwy, un yn llai
- Ffractsiynau: 1 cyfan, hanner, chwarter, traean, chweched, wythfed
- Yn gyfartal
- Arian, ceiniog, punt (1c, 2c, 5c, 10c, 20c, 50c, £1, £2, £5, £10, £20)

Geirfa Maint / Size Vocabulary

- Bach, canolig, mawr
- Mwy, llai
- Pwysu, gram
- Hir, yn hirach na, yr hiraf
- Byd, yn fyrrach na, y byrraf
- Centimetrau, metrau

Uned 4: Y Feddygfa

• Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Faint o'r gloch...?/ Mae hi'n...
- Beth sy'n bod?/ Mae gen i...
- Rydw i wedi... / Mae e wedi... / Mae hi wedi...
- Fy... (gan gofio'r treigladau trwynol)
- Misoedd y Flwyddyn
- Beth digwyddodd? / Rydw i wedi brifo fy... / Mae e wedi brifo... / Mae hi wedi brifo ...
- Dydw i ddim yn gallu... / Dydy e ddim yn gallu... / Dydy hi ddim yn gallu...
- Rwy'n mynd i... / Mae hi'n mynd i... / Mae e'n mynd i...
- Wyt ti'n hoffi...? Ydw / Nac Ydw, Wyt ti'n gallu...? Ydw/ Nac ydw, Ydy hi'n...? , Ydy / Nac Ydy, Oesgen ti...? Oes / Nac Oes.

Geirfa yn y Feddygfa / Vocabulary at the Surgery

- Bore da
- Sut wyt ti'n teimlo?
- Dydw i ddim yn teimlo'n dda iawn.
- Beth sy'n bod?
- Rydw i'n teimlo'n dost, sâl
- Mae gen i... tost.
- Mae annwyd, peswch, brech yr ieir arna i.
- Rydw i wedi brifo.
- Beth yw dy enw di?/ Fy enw i yw...
- Faint ydy dy oed di?... Rwy'n oed
- Pa ddiwrnod wyt ti eisiau'r apwyntiad?
- Faint o'r gloch wyt ti eisiau'r apwyntiad?
- Pwy sydd nesaf?

Geirfa Triniaeth / Vocabulary of Treatment

- Beth ddigwyddodd?
- Dydw i ddim yn gallu...
- Dydy hi ddim yn gallu/Dydy e ddim yn gallu...
- Rydw i'n mynd i edrych yn dy glust, ar dy lwnc, dy fraich, dy draed, dy law, dy drwyn, dy glust, dy fod, dy gefn.
- Mae angen.....arna i
- Rhwymyn, pelydr-x, ambiwlans, sbectol, ysbyty, plastr, moddion, triniaeth, pigiad
- Geirfa arall: gwely, stethosgop, apwyntiad
- Mae'n rhaid i mi weld y nyrs, doctor
- Mae'n rhaid i mi fynd mewn ambiwlans/ mynd i'r ysbyty

Unit 4: The Surgery

Geirfa Rhannau'r Corff / Vocabulary of Body Parts

- Braich, llaw, bys, coes, bol, pen, troed, cefn, ysgwydd, penglin, penelin, pigwrn, garddwn
- Chwith / Dde
- Rhannau'r corff: Treigladd trwynol (Fy)
- Neidio, rhedeg, clapio, sgipio, ymestyn, dringo, dawnsio, chwarae, clapio, darllen, bwyta, yfed, ysgrifennu, paentio

Amser y Gorffennol / Past Tense

- Rydw i wedi... cwmpo, brifo, crafu, cleisio, torri
- Mae e wedi... cwmpo, brifo, crafu, cleisio, torri
- Mae hi wedi... cwmpo, brifo, crafu, cleisio, torri

Amser y Dyfodol / Future Tense

- Rwy'n mynd i... daflu, bowlïo, ennill
- Mae e'n mynd i...daflu, bowlïo, ennill
- Mae hi'n mynd i...daflu, bowlïo, ennill

Geirfa Mathemategol (4) / Mathematical Vocabulary (4)

- Mae hi'n ... o'r gloch.
- Mae hi'n hanner awr wedi...
- Mae hi'n chwarter wedi...
- Mae hi'n chwarter i...
- Yn gyntaf, yn ail, yn drydydd, yn bedwerydd, yn bumed, yn chweched, yn seithfed, yn wythfed, yn nawfed, yn degfed, yn olaf, nesaf

Uned 5: Y Golchdŷ

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Sut mae'r tywydd heddiw? Mae hi'n...
- Sut oedd y tywydd ddoe? Roedd hi'n...
- Sut fydd y tywydd yfory? Bydd hi'n...
- Mae angen gwisgo cot pan mae hi'n oer
- Mae angen gwisgo...
- Rhy fach, rhy fawr, ffitio i'r dim
- Rhagfynegi (e.e.. Rwy'n meddwl bydd y dillad yn sychu ar y lein ddillad)

Geirfa'r Tywydd / Weather Vocabulary

- Mae hi'n... heulog / wyntog / stormus / gymylog / niwlog / bwrw glaw / bwrw eira / rhewi / oer / gynnes / boeth
- Oedd hi'n stormus ddoe?
- Oedd / Nac oedd, doedd hi ddim..
- Ydy hi'n heulog?
- Ydy mae hi'n... / Nac ydy, dydy hi ddim..
- Efallai bydd hi'n... yfory

Geirfa Dillad / Clothing Vocabulary

- Dillad: crys t, fest, crys, siorts, ffrog, sanau, her, trowsus, sbectol haul, siaced, cot, sgarff, menig, esgidiau ymarfer, esgidiau glaw, bag
- Beth ydyn ni'n gwisgo pan mae hi'n heulog, wyntog, stormus, bwrw glaw, oer, boeth, gwlyb./ Mae angen gwisgo cot pan mae hi'n oer
- Lliwiau
- Pa ddillad sydd eu hangen pan mae hi'n heulog, wyntog, bwrw glaw, oer. / Mae angen...
- Rhy fach, rhy fawr, yn ffitio i'r dim
- Mawr, bach
- Troed, coes, llaw, dde/chwith

Unit 5: The Laundrette

Cysyllteiriau / Connectives

- Achos mae'n oer, boeth, gwlyb, llachar, wyntog
- Er mwyn cadw'n oer, cadw'n gynnes, cadw'n sych
- Achos

Amser Gorffennol y Ferf / The Past Tense of Verbs

- Adrodd y tywydd: Heddiw roedd hi'n...G wisgodd bawb... Ddoe roedd hi'n, Gwisgodd bawb... Yfory bydd hi'n... Bydd rhaid gwisgo...
- Es i, gwelais i, teimlais i, clywais i/ Doli, bwrdd sgrwbio, mangl, bwced, lau, t n, pants mam-gu, dillad gwlyb
- Beth ddigwyddodd? / Sychodd y dillad orau...

Geirfa Golchi Dillad / Laundry Vocabulary

- Beth sydd eu hangen i olchi dillad? /Mae angen...dŵr poeth, sebon, peiriant golchi
- Beth sydd eu hangen i sychu dillad? / Mae angen gwres, gwynt, haul,
- Ble allwn ni sychu'r dillad? Tu fas, tu fewn, ar y lein dillad,
- Geirfa dillad: gl n, brwnt, gwlyb, sych
- Arnofio a suddo
- Cyfarwyddiadau golchi dillad: Casglwch, rhowch, arllwyswch, caewch, tynnwch, sychwch
- Yn gyntaf, wedyn, nesaf, yna, yn olaf

Geirfa Mathemategol (5) a Gwyddonol / Mathematical Vocabulary (5) and Scientific Vocabulary

- Parau
- Lluosi gyda 2
- Cyfri fesul 2
- Siapiau 3d
- Cynhwysedd: Llawn a gwag, hanner llawn
- Geirfa'r arbrawf: Arbrawf, rhagfynegiad, casgliad.

Uned 6: Synhwyrâu a'r Tymhorau

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Ces i..
- ...ais i (Berfau)
- Pryd mae...?
- Cafodd e/hi...
- Roeddwn i...
- Es i, aeth e, aeth hi
- Misoedd y flwyddyn
- Geirfa Gwyddoniaeth: Hylif, Solid, Nwy, Ymsolido, Ymdoddi

Geirfa Tymhorol / Seasonal Vocabulary

- Pryd mae dy ben-blwydd?
- Y tymhorau: Gaeaf, gwanwyn, hydref, haf
- coeden llawn dail, dail yn cwmpo i lawr, dail yn tyfu, hufen i , menig, blodyn, dail, haul, dyn eira, pluen eira, sbectol haul, oer, sgarff
- Diwrnod y crempog:blawd, wyau, lenwn, llaeth, siwgr, bowlen, jwg, clorian, padell ffrio
- Nadolig: calendr adfent, carden Nadolig, addurn, llythyr, sioe Nadolig, cinio Nadolig, anrhegion
- Dydd Miwsig Cymru: Cerddoriaeth
- Noson t n gwyllt: dathlu, gyda choelcerth, ffyn disgleirio, llosgi, awyr, mwg trwchus, bang, sgrech, chwibanu

Geirfa'r Person 1af / First Person Vocabulary

- Treiglad Trwynol ar ôl 'Fy'
- Ces i
- Blasais i
- Aroglais i
- Teimlais i
- Gwelais i
- Clywais i
- Es
- Roeddwn i'n

Unit 6: Senses and the Seasons

Geirfa'r 3ydd Person / Third Person Vocabulary	Geirfa Stori Pie Corbett Elen Benfelen / Pie Corbett Goldilocks Story Vocabulary
<ul style="list-style-type: none">• Roedd...• Cnociodd, gorweddodd, blasodd, gofynnodd, deffrodd, criodd, clywodd, cerddodd, eisteddodd, rhedodd, roedd• Cafodd e/hi	<ul style="list-style-type: none">• Bwthyn, i'r goedwig, tawel, uwd, arth, perfffaith, torri, rhy galed, rhy feddal, rhy boeth, rhy oer, cysgu, gwely, sgrechian, cadair, arth• Cnociodd, gorweddodd, blasodd, gofynnodd, deffrodd, criodd, clywodd, cerddodd, eisteddodd, rhedodd, roedd

Berfau Perthnasol / Related Verbs	Ansoddeiriau (1) / Adjectives (1)
<ul style="list-style-type: none">• Synhwyrau - blasu, aroglu, teimlo, gweld, clywed• Pen-blwydd - bwyta, cacen flasu, agor anrhegion, canu pen-blwydd hapus, dawnsio gyda ffrindiau, chwarae gemau, bwyta bwyd parti• Dydd Gŵyl Ddewi - dathlu, siarad Cymraeg, canu, dawnsio• Coginio: Casglwch, mesurwch torrwrch, arllwyswch, cymysgwch, coginiwch, bwytwch, mwynhewch.	<ul style="list-style-type: none">• Melys, sur, chwerw, hallt, sur, sbeislyd, creisionllyd, drewllyd, oer, poeth, cynnes• Llachar, tywyll, lliwgar, amryliw, sgleiniog• Swnllyd, tawel, swynol• Caled, meddal, llyfn, garw, pigog, blewog, fflwfflyd, gludiog, gwlyb, sych, trwm, ysgafn,• Treigladd meddal ar ôl 'yn' (gydag ansoddair)

Uned 7: Cartrefi

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Ble rwy't ti'n byw? Rwy'n byw...
- Beth wyt ti'n gwneud yn yr ystafell..?
- Ydy.....? Ydy/nac ydy,
- Wyt ti.....? Ydw/nac ydw
- Oes.....? Oes/nac oes
- Pam.....? Achos....
- -odd (3ydd person, gorffennol)

Gerifa Cartrefi / Vocabulary of the Home

- Ble rwy't ti'n byw? Rwy'n byw mewn tŷ, fflat, byngalo, bwythyn, carafan, cwchdŷ, tŷ sengl, tŷ pâr, tŷ teras
- Geirfa: Ystafelloedd, drws, to, simnai, ffenest, llawr gwaelod, garej, gardd, drws, wal, grisiau to
- Mae gan dŷ ystafell wely, ystafell fyw, ystafell ymolchi, cegin
- Beth wyt ti'n gwneud yn y.../Rydw i'n coginio, cysgu, darllen, gwyllo teledu, teipio, ymolchi, eistedd, bwyta
- Beth sydd yn yr ystafell? / Pa ddodrefn sydd yn yr ystafell? Mae sofa, cadair, dreir, bwrdd, cwpwrdd, desg, gwely yn yr ystafell
- Fy hoff ystafell yw... / yw'r... achos...

Ymarferion Ateb Cwestiynau (1) / Answering Questions (1)

- Ydy/Nac ydy
- Oes/Nac oes
- Ydw/Nac ydw
- Ydyn/Nac ydyn

Unit 7: Homes

Geirfa Stori Pie Corbett Tri Mochyn Bach / Pie Corbett's

- Adeiladodd, chwythodd, rhedodd, dringodd, dywedodd, syrthiodd, deffrodd, cerddodd, gwaeddodd
- Tri mochyn bach
- Blaidd mawr cas
- coed, pren, brics

Geirfa Swyddi / Occupations Vocabulary

- Pwy ydwi i? /... ydwi i.
- Pobydd, person tân, doctor, athro, athrawes,, gweithiwr siop, ysgrifenyddes, nyrs, milfeddyg, plismon, plismones, parafeddyg
- Creadigol, cryf, yn gwranddo, caredig, dewr, helpu, hapus, trefnus, gwybodus

Geirfa'r Person 1af (2) / First Person Vocabulary (2)

- Es i i'r caffi, parc, sinema, parti, ysgol, ffair, y dref, y goedwig, siop, stadiwm, traeth
- Treigladd Trwynol ar ôl 'Fy' (bag, pensil, pen, brawd, ci, tŷ, cath, cot, trwyn, bol, bwyd)
- Gwelais i, clywais i, teimlais i, eisteddais, gweithiais, dysgais i, rhedais i, cerddais i, gwrandawais, ysgrifennais, blasais, aroglais, dringais, neidiais
- Ces i
- Roeddwn i'n ymlacio, dawnsio, bwyta, ysgrifennu, dringo, gweiddi, darllen, clapio, prynu

Geirfa Mathemategol (6) / Mathematical Vocabulary (6)

- Siapau 2D a 3D
- Iaithe Safle: Uwchben, o dan, i'r chwith, i'r dde, tu fewn, tu allan, wrth ymyl, ar bwys, ar ben
- Rhicbren
- Adio,
- Lluosi
- Amser

Uned 8: Y Dref

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Iaith Safle: Cyfarwyddiadau: Syth ymlaen, trowch i'r chwith, trowch i'r dde, ewch yn ôl.
- Dyfodol y Ferf: Byddaf/byddai'n..
- Hoffet ti fynd i... ? Hoffwn i/ Hoffwn i ddim...
- Mae ganddo... .
- gyferbyn â/ drws nesaf i / tu ôl i / ar bwys / o flaen / rhwng..
- Dylwn i.../ Ddylwn i ddim...

Geirfa Siopau / Shop Vocabulary

- Rhoi cyfarwyddiadau: o gwmpas, troi a throi, o dan, wrth ymyl, dros y ramp, ar hyd y stryd
- Fferyllfa, banc, swyddfa bost, archfarchnad, siop ddillad, siop flodau, siop elusen, siop anifeiliaid
- Ble mae'r siop ffrwythau? Mae'r siop gyferbyn â/ drws nesaf i / tu ôl i / ar bwys / o flaen / rhwng..
- I ba siop ddylwn i fynd i brynu..? Dylet ti i fynd i'r
- Es i i'r siop a phrynais i...

Geirfa Pobl sy'n Helpu / Vocabulary of People Who Help

- Pwy sy'n ein helpu?/Mae... yn ein helpu.
- Doctor, parafeddyg, athro, athrawes, plismon, plismones, person t n, person lolipop, nyrs, achubwr bywyd
- Hoffwn i fod yn... achos...
- Creadigol, cryf, yn gwranddo, caredig, dewr, helpu, hapus, trefnus, gwybodus

Unit 8: The Town

Geirfa'r Swyddfa Bost / Post Office Vocabulary

- Swyddfa bost, cerdyn post, llythyr, parcel, stamp.
- Annwyl, oddi wrth
- Trwm , yn drymach na, y trymaf
- Ysgafn, yn ysgafnach na, yr ysgafnaf,
- Mawr, yn fwy na , y mwyaf,
- Bach, yn llai na, y lleiaf

Geirfa Siop Deithio / Vocabulary of Travel Shops

- Ble hoffet ti fynd am wyliau? / Hoffwn i fynd...
- i'r traeth, sgïo, i'r carafan, ar long, gwersylla
- Am faint o amser hoffet ti fynd? Hoffwn i fynd am wythnos/pythefnos
- Sut mae cyrraedd?/ Byddaf yn cyrraedd ar fws, mewn car, ar awyren, ar long, ar dr n
- Byddaf/Byddai e'n/Byddai hi'n
- Beth yw'r pris?
- Hoffet ti fynd..../Hoffwn/Hoffwn i ddim...

Geirfa Mathemategol (7) / Mathematical Vocabulary (7)

- Iaith safle: Cyfarwyddiadau syth ymlaen, trowch i'r dde/chwith, ewch yn ôl
- Cwmpawd- Gogledd Ddwyrain, De, Gorllewin
- Geirfa gwaith map- Cymru, gwlad, gwledydd, cyfandir, y byd, tir, môr, arfordir, mynydd/oedd, allwedd map.
- Priodweddau siapiau 3D:Mae ganddo fertig, ochr, ymyl
- Odrif ac eilrif
- Cyfesurynnau

Adolygu Cwestiynau / Questions Revision

- Beth ydych chi eisiau prynu?/ Rydw i eisiau prynu
- I ba siop ddylwn i fynd i brynu..? Dylet t i fynd i'r ...
- Pam wyt ti'n mynd i'r llyfrgell? / Rydw i eisiau prynu... achos/oherwydd....
- Dylwn i.../ Ddylwn i ddim...

Uned 9: Anifeiliaid yng Nghymru

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Mae e/hi...
- Bydd. Byddai'n
- Beth? Pwy? Sawl? Faint? Ydy?
- Oes ganddo...?/Oes mae ganddo.../Nac oes, does dim... ganddo
- Mae gen i.../Does gen i ddim..
- Fy hoff anifail yw...

Berfau Symudiadau (Berfenw, -ais, -odd) / Movement Verbs (Verb-Noun, -ais, -odd)

- Hedfan / Hedfanais / Hedfanodd
- Dringo/ Dringais/ Dringodd
- Rhedeg/ Rhedais/ Rhedodd
- Neidio/ Neidiais/ Neiodd
- Nofio/ Nofiais/ Nofiodd
- Plymio/ Plymiais/ Plymiodd
- Cropian/ Cropiais/ Cropiodd
- Llusgo/ Llusgais/ Llusgodd
- Rholio/ Rholiais/ Rholiodd
- Cysgu/cysgais/cysgodd
- Bwyta/bwytais/bwytodd

Ymarferion Ateb Cwestiynau (2) / Answering Questions (2)

- Ble mae'r anifeiliaid yn byw?
- Pa anifail sy'n rhoi llaeth, gwll n, wyau, cig i ni? / Mae... yn rhoi ... i ni
- Beth? Pwy? Sawl? Faint? Ydy?
- Oes ganddo...?/Oes mae ganddo.../Nac oes, does dim... ganddo

Unit 9: Animals in Wales

Geirfa Anifeiliaid / Animal Vocabulary

- Anifeiliaid anwes: Bochdew, cath, ci, cwningen, pysgodyn, mochyn cwta
- Anifeiliaid y fferm: dafad, buwch, mochyn, ceffyl i r, hwyaden
- Anifeiliaid y goedwig: draenog, llwynog, tylluan, llygoden, carw
- Trychfilod: mwydyn, pry copyn, morgrugyn, gwenyn, pry, buwch goch gota, pili pala
- Blew, pîg, pawen, cynffon, ffin, adenydd, crafangau, coler,
- Beudy, stabl, corlan, twlc, basged, llyn, gwely, tanc, cawell
- Mae'r ... yn gallu
- Mae'r ... yn ...
- Mae gan y ...
-

Ansoddeiriau (2) / Adjectives (2)

- Streipiog, tal, pwerus, lliwgar, pluog, hardd, gwenwynig, llyfn, cennog, garw, cyflym, araf, ffyrnig, enfawr, bach, mawr, pigog, smotiog, meddal, blewog, byr, hir, tew
- Ansoddeiriau + treigladd meddal

Dweud yr Amser / Tell the Time

- Pryd mae...?/ Mae ... yn ... am ... o'r gloch
- Pryd bydd.../Bydd ... yn ... am ... o'r gloch
- Graff bar
- Rhicbren

Geirfa Cyfarwyddiadau / Vocabulary of Instructions

- Trefnolion, yn gyntaf, wedyn, ar ôl hynny, nesaf, yna, yn olaf.

Uned 10: Anifeiliaid y Byd

Prif Batrymau Iaith yr Wythnos / Main Language Patterns of the Week

- Ansoddeiriau + treigladau meddal
- Enwau lluosog anifeiliaid
- Aethon ni / Aethon nhw
- Ansoddeiriau cymharol - yn dal, yn dalach na, y talaf, yn hir, yn hirach, yr hiraf

Ansoddeiriau (3) / Adjectives (3)

- Streipiog, tal, pwerus, lliwgar, pluog, hardd, gwenwynig, llyfn, cennog, garw, cyflym, araf, ffyrnig, enfawr, bach, mawr, pigog, smotiog, meddal, blewog, byr, hir, tew
- Ansoddeiriau + treigladau meddal

Dyfodol a Gorffennol y Ferf - Person Cyntaf Lluosog / Future and Past Verb - Multiple First Person

- Beth wnawn ni bacio yn y ces? Bag cymorth cyntaf, bag, potel, bocs bwyd, cot, camera, cacen pen-blwydd, het, balwn, esgidiau
- Beth welwn ni...?
- Gwelson ni...
- Edrychon ni...
- Clywon ni...
- Teimlon ni...
- Blason ni...

Unit 10: Animals of the World

Geirfa'r Jyngl / Jungle Vocabulary		Geirfa Clwb Clebran a Rhannu Barn / Clwb Clebran Vocabulary and Sharing Opinions	
<ul style="list-style-type: none">• Anifeiliaid: eliffant, teigr, mwnci, neidr, llewpart, parot, broga, gorila, cro-codeil, igwana• Enwau lluosog anifeiliaid• Mwd drewllyd• Dŵr budr• Gwe pry cop gludiog• Tywod poeth• Cerrig man pigog• Coedwig dywyll• Llwyni trwchus• Rhaeadr bwerus	<u>Cam 1</u> <ul style="list-style-type: none">• Rwy'n hoffi..... / Dydw i ddim yn hoffi...• Rwy'n meddwl...• ...achos...• Rwy'n cytuno.... / Rwy'n anghytuno...• Hefyd...• Ond...	<u>Cam 2</u> <ul style="list-style-type: none">• Yn fy marn i...• Dyna bwynt diddorol...• Beth wyt ti'n meddwl...• Beth yw dy farn di...• Ga i ychwanegu...• Hefyd...	

Adolygu Amser Gorchmynnol y Ferf / Revise Commands	Atalnodi / Punctuation
<ul style="list-style-type: none">• Saethwch, teimlwch, rhedwch, cuddiwch, cropiwch, neidiwch, croeswch, gwrandewch, edrychwch ar y..., byddwch yn ofalus	<ul style="list-style-type: none">• Atalnod llawn• Atalnod• Priflythyren• Dyfynodau• Gofynnod• Ebychnod

**TORFAEN
COUNTY
BOROUGH**

**BWRDEISTREF
SIROL
TORFAEN**

carreg-lam@torfaen.gov.uk

www.carreg-lam.com

01495 762581